

Onze steden en dorpen duurzamer en leefbaarder maken lukt alleen als we daarvoor, op een democratische manier, kansen benutten die digitalisering en technologisering ons bieden. Jan-Willem Wesselink, programmamanager van de City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat' laat zien hoe 63 partners hier samen aan werken.

City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat' krijgt vervolg

Toepassen en opschalen in de slimme stad

In 2020 tekenden 51 partners de City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat', waaronder ministeries, provincies, gemeenten, bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Inmiddels is het netwerk uitgegroeid tot 63 partijen die samen werken aan procesinnovatie en het opzetten van onderlinge samenwerking voor een slimme stad. In januari 2023 wordt deze city deal verlengd. Een goed moment om terug te bliken en vooruit te kijken hoe de slimme stad vorm krijgt.

Verbonden, flexibel, betekenisvol

De ondertekenaars van deze city deal zien dat digitalisering en technologisering de volgende verandering behelst: door digitalisering en technologisering worden alle objecten en gebruikers daarvan in het fysieke domein met elkaar verbonden tot een intelligent netwerk. Dat betekent dat alle onderdelen van die fysieke ruimte, en alle mensen die daar zijn, met elkaar kunnen communiceren. De verwachting is dat de afstand tussen regio's, steden en dorpen minder relevant en de samenleving flexibeler wordt. En dat er daardoor meer behoefte ontstaat aan betekenisvolle en uitgesproken plekken, want met een flexibeler samenleving zijn mensen in principe bij voorkeur op de plek die ze op dat specifieke moment het aangenaamst vinden.

Resultaten

De afgelopen twee jaar hebben de city deal partners nieuwe instrumenten ontwikkeld waarmee smartcityoplossingen gemakkelijker kunnen worden toegepast. Er is een toolbox opgezet met ruim 250 instrumenten (www.toolboxslimmestad.nl) en er is ruim anderhalf miljoen euro aan (Europese) subsidies verkregen, bijvoorbeeld om de druktemonitor 'crowd safety manager' te toetsen op Scheveningen. En deze zomer is een tweede city deal ondertekend, de City Deal 'Slim Maatwerk'. Daarin ligt de focus op het sociaal domein en is

het doel om de kansen van digitalisering te benutten om Nederlanders zo lang mogelijk op een fijne manier zelfstandig thuis te laten wonen. De afgelopen jaren hebben de partners bovendien stap voor stap ontdekt dat ze kunnen vertrouwen op elkaars expertise, zodat innovatie op snelheid kan komen. Er is zo een groot en stevig smartcitynetwerk ontstaan en een goede basis gelegd om op een democratische manier de kansen te benutten die digitalisering en technologisering ons bieden.

De City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat' heeft een looptijd van twee jaar en eindigt in december 2022. De partners willen het opgebouwde netwerk en de kennis die daarin is ontwikkeld niet verloren laten gaan, maar juist toepassen en opschalen. Het netwerk wordt uitgebouwd tot een actieve Community of Practice, waarin de praktijk centraal staat, zodat

mee lastiger om de grote problemen in Nederland op te lossen, ook blijft een potentiële groeimarkt onbenut. Het behoeft geen betoog dat digitalisering en technologisering enorm veel businesskansen biedt, het is al jaren de grootste groeimarkt ter wereld. Smart city gaat over de toepassing van digitalisering en technologisering in het ruimtelijk en sociaal domein. De city deal-partners zijn ervan overtuigd dat Nederland deze kansen kan en moet benutten om de transitie naar slimme steden te maken.

Grote opgaven

Opschaling en inbedding zijn de grootste opgaven om te komen tot succesvolle implementatie van digitalisering en technologisering in de stad. Inbedding in de eigen organisatie en opschaling in de rest van de Nederland. Voor deze complexe opgave is er inspiratie opgedaan in het

De smartcityontwikkeling in Nederland blijft steken

vanuit de ontwikkelde kennis en het netwerk nieuwe businesskansen kunnen ontstaan voor het Nederlandse bedrijfsleven. De komende jaren moeten we daarmee een sprong maken in omvang en impact.

Schaalsprong

Deze schaa sprong is belangrijk omdat de smartcityontwikkeling in Nederland blijft steken. Voor een aantal partners blijkt het lastig om het onderwerp digitalisering en technologisering in de eigen organisatie te borgen en verder te brengen. Ook zijn er nog veel gemeenten en bedrijven in Nederland die digitalisering en technologisering niet hoog op de agenda hebben staan. Dat is op meerdere manieren een gemiste kans. Niet alleen maken we het ons daar-

WRR-advies (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) Opgave AI - De nieuwe systeemtechnologie.¹ Dit beschrijft vrij precies welke opgaven moeten worden aangepakt en welke weerstand daarbij kan ontstaan om AI (*artificial intelligence*) te implementeren. We hebben daarbij de bredere AI-opgave toegespitst op de stedelijke context. De WRR maakt daarbij onderscheid in demystificatie, contextualisering, engagement, regulering en positionering. Op elk van deze thema's gaan werkgroepen in zogeheten processprints werken aan schaalbare oplossingen.

Daarnaast worden er showcases gestart. Dit zijn door de partners geselecteerde gebiedsontwikkelingsprojecten of heront-

HOE KUN JE DRUKTE MONITOREN EN VOORSPELLEN?

Drukke en onvoorspelbare groepen mensen zorgen in een stad of gebied steeds vaker voor vervelende, ongewenste en zelfs levensgevaarlijke situaties. Gemeente en politie kunnen daar nu vooral achteraf op reageren met inzet van politie of boa's. Om meer inzicht te krijgen in drukte is het dashboard Crowd Safety Manager ontwikkeld, een digitale 3D-weergave van de stad waarmee politie en overheden drukte kunnen monitoren en uiteindelijk ook kunnen voorspellen. Deze zomer is het systeem getest in een experimenteel project op Scheveningen in samenwerking met de Nationale Politie en de gemeente Den Haag. Ze onderzoeken hoe digitale technologie en data kunnen worden gebruikt om, voordat drukte ontstaat en tijdens drukte, passende maatregelen te kunnen nemen. Dat doet het dashboard door anonieme databronnen met elkaar te combineren en weer te geven in een *digital twin*. De Crowd Safety Manager is ontwikkeld binnen de City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat' in samenwerking met Argaleo, Gemeente Den Haag, Politie Nederland, en ook Gemeente Breda en Gemeente 's-Hertogenbosch.

Het dashboard van de Crowd Safety Manager.

wikkelingstrajecten waarin gebruik wordt gemaakt van de kansen die digitalisering en technologisering bieden om zo leefbare en sociale steden te ontwikkelen. Zo kunnen binnen de city deal ontwikkelde instrumenten worden toegepast en verbeterd, en wordt de kennis en het netwerk van de city deal actief ingezet om de showcases verder te helpen. Het ecosysteem van de city deal kan als katalysator werken voor de showcases en laat zien dat de slimme stad geen ver-van-het-bed-show is.

Drie onderwerpen waren tot nu toe erg belangrijk in de City Deal 'Een slimme stad, zo doe je dat': Gebiedsontwikkeling, Lokaal Meten en Crowd Management / Voorspellen. Voor elk van deze thema's komt er een Community of Practice met partijen die werken aan dit onderwerp en kennis uitwisselen om te voorkomen dat het wiel opnieuw wordt uitgevonden.

De City Deal is natuurlijk meer dan showcases, processprints en Community of Practice's. Het is vooral een groot en veelzijdig netwerk met partners uit alle geledingen van het smart-citywerkveld. Dat netwerk zet technologisering en digitalisering in om regio's, steden en dorpen leefbaar en democratisch te houden. En de verlening van de city deal mag dan worden aangegaan voor nog eens twee jaar, ook dan zit het werk er niet op. We zijn vooral weer een hele stap verder om te ontdekken dat er nog veel meer te doen is. ✨

Noot

1. Zie www.wrr.nl/adviesprojecten/artificiele-intelligentie/documenten/rapporten/2021/11/11/opgave-ai-de-nieuwe-systeemtechnologie.